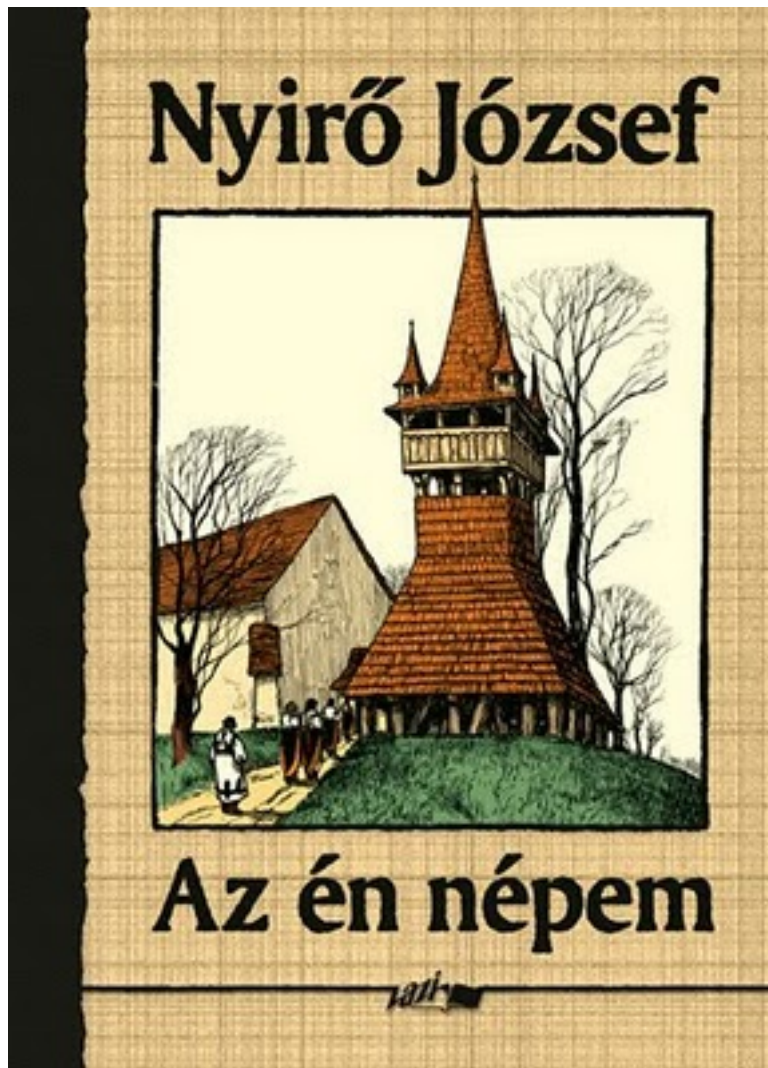

NYÍRÓ József

AZ ÉN NÉPEM

A regény laza szerkezetét Botár Béla, a fiatal református lelkész életíve tartja össze. Beiktatásától kezdve követhetjük nyomon az ő és a kisebbségi sorsra jutott székely faluja életét. Az ő mindenütt jelenlévő alakja fogja össze ezt a rengeteget szenvedő, naponta megpróbált népet. Az inuk szakadtáig küszködő barmokat vezető szekeres gazda észre sem veszi, hogy mindenórás felesége a boglya tetején életet ad gyermeküknek; a félholtan beteg kislányt édesanyja a nagykendővel a székhez köti, hogy gyógyulását mímelhesse haragos apja szemében; a Magyarországon végzett orvos, akinek a román állam nem honosította diplomáját csak az éj leple alatt keresheti föl a betegeket, akik a vizsgálat díját amúgy sem tudnák a körorvosnak kifizetni; az öreg székely, aki ökreit adta el fia iskoláztatására, az öngyilkosságba

kergeti a gyereket, mert folyton elbukik a román nyelvvizsgákon. Naponta és minden szereplő életében dráma zajlik a Székelyföldön, miközben a jóvágású román főbíró, Pompelu elcsavarja a falusi életbe belesavanyodó papné fejét, miközben az állását veszítő református tanító megtagadja nemzetét és hitét, hogy álláshoz jusson a román állami iskolában, miközben a tehetetlen falu szeme láttára árvíz sodor el egy házat anyástól, gyermekestől... Az író epizódról epizódra haladva, folyvást egy-egy novellát alkotva fest körképet a román fennhatóság alá került Székelyföld életéről, ugyanakkor azt is bemutatja, a székelyek sem büntelenek, ahogyan a románságra is jellemző az emberség, az empátia, a nemzeti különbségeken fölülemelkedő szolidaritás: a prahovai román parasztok a maguk halottjaként gyászolják azt az idegen magyar fiút, aki nyelvvizsga kudarcai miatt már-már eszelős kóborlása közben az ő falujukban végez magával. Katartikus hatású olvasmány.

Legeza Ilona - OSzK

Nyíró József: Az én népem

Két székely beszélget:

- *Te, Áront mégsem holnap temetik, hanem pénteken.*

- *Miért, jobban van?*

A harmóniáról rég lemondott, szívszaggató nyomorban tengődő erdélyi magyar kisebbségi sorsról írta megrendítő regényét Nyíró József. A J. P. Morgan és Rockefeller századának is tekinthető huszadik századi időszakból a két világháború közti sínylődő, szegénységbe nyomorult székely falu élete a „vezértéma”, a meghatározó mozzanat. A regény központjában a magyar származású, református pap, Botár Béla küzdelme áll, családja, hivatása, egyházközsége megmentéséért. Az író laza szerkesztésű epikája siralmas emberi sorsok epizódját szövi a nyomorultul tengődő magyar faluban megismert szálnalmas alakok, sorsok köré. A regény értékrétegei egymásra épülnek, egymást átszövik, kiegészítik egymást, és erre lehetőséget épp az előbb említett laza, epizodikus cselekményszerkesztés teremt lehetőséget. A regényben küszködő székely szegényparasztok, kisemberek lelki horizontjáról hiányzik a HOLNAP, ennek perspektíváját az iskola- nyelv-templom szentháromság tekintélyével, az ég irgalmával épp csak el nem bukó, tragikus hős, Botár Béla református pap mutatja meg. Ha a szabadság a szükségszerűség belátása (Hegel), akkor a természettel, románokkal, szűkséggel, ínséggel egyaránt védekező viszonyban élő székelyek soha nem voltak szabadabbak, mint a Nyíró által ábrázolt, két világháború közti Erdélyben. Egész nyomorúságos életük nem más, mint a szükségszerűség belátása, abban az értelemben, hogy soha nem volt totálisabb háború, mint ebben a totális békében.

Az elnyomottságot, vigasztalanságot a regény képi világa is tartalmazza, nemcsak a

cselekményből bonthatjuk ki. A regény nyitószorai megteremtik a borzongató atmoszférát, amiből már csak az isteni kegyelem menthet ki. *"A szél fújja a fenyők haját, és borzolja a tollat a templom gerincére szállott varjún. A fekete, vedlett toronyban sejtelmesen sírnak az ércvirágok, a harangok. A templom hegyen van, és őrzi a kicsi falut. Az apró székely házak némák, mint az egymás mellé tett kicsi, fehér koporsók."*

A komor társadalomszemléletű író talán csak az Istentől kapott méltóságunkban hisz (erre utal az epizód, mely azt ábrázolja, hogy a románok temetik el a területükön talált székely legényt és vigasztalják a sírjához vándorló édesanyát, s a másik, amikor a főhős a román szolgabíró keresésére indul a hóviharos ítéletidőben az erdőbe, noha az tönkretette a házasságát, fenyegeti a magyar iskola létét. Még jó, hogy Nyíró világképében van némi esély, hogy az irgalmatlan szegénységen és nemzetiségi torzsalkodásokon felülemelkedve győzhet a belénk plántált isteni szolidaritás.

Megdöbbentő regény.

Kerekes Tamás

Nyíró József **Az én népem** **(hangskönyv)**

Zordonabbul és mégis megbékéltebben, megrázóbban és megnyugtatóbban még nem rajzolta meg soha senki a magyar kisebbségi élet sorsát, mint Nyíró József Az én népemben. A regényben két világ feszül szembe egymással a két háború közötti Székelyföldön: a román jegyzők, csendőrök, szolgabírók és pópák uralma, amely mohón igyekszik elorozni mindent a székelyektől, és a mélységekben ott munkál az emberekben az ösztönös humánus, amely az ellenséget is emberszámba veszi, segíteni próbál rajta. A regény főhőse, Botár Béla, küszködő, megcsalt, meghurcolt református pap, havasi viharban indul annak a román szolgabírónak a keresésére, akinek személyes indokból a halálát kívánhatná. Elszerette a feleségét, a kétgyermekes papnét, és úri modora ellenére a legagyafűrtabb és legaljasabb módszereket veszi igénybe a pap elpusztítására. Botár Béla nem tehet másként, erre kötelezi a lelkiismerete, Isten parancsai, az emberi hagyomány. Olvashatjuk a regényt szerelmi történetnek. Olvashatjuk költői vallomásnak az anyaföld iránt érzett szeretetről, a csak azért is helytállásról. De ott rémlik mindezek mögött a magyar tanítóból románná lett renegát emberi tragédiája is. Nyíró, a realista, érzékelteti, hogy milyen szörnyű nyomás nehezedik a tanítóra, valósággal az éhhalál elől menekül a románosodás csapdájába, de a román hatalomnak csak addig van szüksége a felajánlkozására, az ő románságára, amíg sikerül megszereznie a magyar iskolát, megsemmisíteni az anyanyelvű oktatást. Az iskolájukból kiebrudalt magyar gyermekeknek nem marad más fegyverük, csak az imádság. Mondják a Miatyánkot, újra mondják, ebbe kapaszkodnak. A felnőttek másként válaszolnak az örökös kisemmizésre, megaláztatásra. Megszületik bennük és elmélyül a kisebbségi érzés, mintha ez védelem lehetne a hatalommal szemben. A székely pap nem tud ebbe beletörődni, népmentő terveket melenget, ezek hívják ki ellene a román elnyomás bosszúját, és majdnem a halálba kergetik. Ám ez a könyv mégsem gyűlöletre, hanem szeretetre tanít. Nyíró József elénk tárja a székely nép

csalódások és megpróbáltatások ellenére is töretlen és törhetetlen hitét, amely a regény végén iskolaépítő kedvbe szökken, és biztosan mutatja az irányt a jövőbe.

<http://www.magyarvagyonok.com/konyvtar/Az-En-Nepem-19100/>